

Stappenplan • VeiligheidsHuizen

• • Triage-instrument

• • voor professionals in het veld

Ministerie van Veiligheid en Justitie

Stappenplan Triage-instrument

Geen zorgen,
v als Gezin
blijft centraal
staan...

: Inhoud

1 : Inleiding	4
Aanleiding	4
Instrument versus intuïtie	5
Wat u in hoofdstukken 2 en 3 vindt	5
2 : Instrument	6
Aannames	6
Volledige checklist	7
3 : Stappenplan om instrument geschikt maken voor gebruik	8
Stap 1: Bepaal de doelgroep van het instrument.	8
Stap 2: Scherp het instrument aan op basis van de regionale situatie.	8
Stap 3: Bepaal de wijze van invoering van het instrument.	8
Bijlage A : Voorbeeld uitwerking instrument Friesland	10
Bijlage B : Praktijkvoorbeeld	12

● Stappenplan Triage-instrument

1: Inleiding

● Aanleiding

Landelijk toepasbaar instrument

De verkenning naar triage (zie de factsheet over Triage op www.veiligheidshuizen.nl/toolbox) noemt een aantal praktijkproblemen:

- Een casus komt soms te laat of helemaal niet bij het Veiligheidshuis terecht.
- Er ontbreekt een triage-instrument voor de route naar het Veiligheidshuis.

Daarom heeft het programma Doorontwikkeling Veiligheidshuizen een pilot in Friesland uitgevoerd. Hierin is een instrument ontwikkeld voor de ondersteuning van triagebesluiten in het veld. Dit instrument is landelijk toepasbaar, eenvoudig in gebruik en wordt gedragen door professionals.

Samen met professionals

Het instrument is bedoeld voor professionals in het onderwijs, het welzijn, de zorg en het veiligheidsdomein. U kunt hiermee beter inschatten welke casus op welk moment geschikt is voor het Veiligheidshuis. Het instrument verduidelijkt de toegevoegde waarde van het Veiligheidshuis voor de professionals die met de casus te maken hebben.

Tijdens de pilot in Friesland zijn er meerdere werkbijeenkomsten met vertegenwoordigers uit het hele veld gehouden. Samen met hen zijn de uitgangspunten geformuleerd en is de inhoud van het instrument bepaald. Ook zijn er keuzes gemaakt over de gewenste vorm voor deze regio.

Aanpassen voor eigen regio

U kunt het basisinstrument aanpassen voor uw Veiligheidshuis op basis van de eigen regionale focus of specifieke doelgroepen. Dit hangt onder andere af van de lokale en regionale veiligheidsproblemen en beleidsprioriteiten. Het Veiligheidshuis richt zich op de complexe casussen in de doelgroepen. Denk bijvoorbeeld aan doelgroepen als plegers van huiselijk geweld, jeugd en veelplegers. Maar ook aan een top X of een specifieke wijk.

- **Instrument versus intuïtie**

Combinatie van analyse en intuïtie

Triage gaat in essentie over het nemen van beslissingen. Het instrument ondersteunt daarbij de professionals in het veld van de zorg, het welzijn en de veiligheid. Zij kunnen hiermee tijdig de casussen selecteren die geschikt zijn voor het Veiligheidshuis. Deze afweging is voor professionals een normaal onderdeel van hun takenpakket. Zij beslissen of een persoon of gezin kan worden geholpen. En zo ja, door wie en op welke manier. Een professional neemt een dergelijke beslissing op basis van een analyse en vaak ook professionele intuïtie.

Instrument geen vervanging van intuïtie

Uit Amerikaans onderzoek blijkt dat intuïtie een niet te onderschatten factor is bij het nemen van beslissingen. De kracht van een goede beslissing is gelegen in de combinatie van intuïtie en analyse. Dat wordt 'disciplined intuition' genoemd. Dit concept is de basis voor het triage-instrument. Het is belangrijk dat professionals zich realiseren dat intuïtief denken een belangrijke rol speelt bij hun beslissingen. Zij moeten deze intuïtie toetsen aan en funderen op rationele afwegingen. Het instrument kan echter nooit de intuïtie van de professional vervangen.

Soms ander besluit door toetsing

Het instrument is in een van de werkbijeenkomsten in Friesland uitgeprobeerd. Zo'n 30 procent van de eerste intuïtieve besluiten veranderde na gebruik van het instrument. Dan werd dus een andere beslissing genomen over het wel of niet behandelen van een casus in het Veiligheidshuis. Belangrijk is dat professionals met elkaar in gesprek gaan over de besluitvorming. De eigen intuïtie wordt zo getoetst aan die van andere professionals. Ook dit is een vorm van 'disciplined intuition'.

- **Wat u in hoofdstukken 2 en 3 vindt**

Wij noemen in hoofdstuk 2 de aannames die aan de basis liggen van het landelijk geschikte instrument. In hoofdstuk 3 vindt u een stappenplan. U kunt hiermee een instrument ontwerpen dat specifiek voor uw regio is. Ook helpt het stappenplan u bij de invoering ervan.

● Stappenplan Triage-instrument

2 : Instrument

● Aannames

Tijdens de pilot in Friesland hadden professionals uit het veld en medewerkers van het Veiligheidshuis een aantal wensen. Hun wensen bepalen voor een deel de vorm en inhoud van het instrument. We zetten de aannames op een rij.

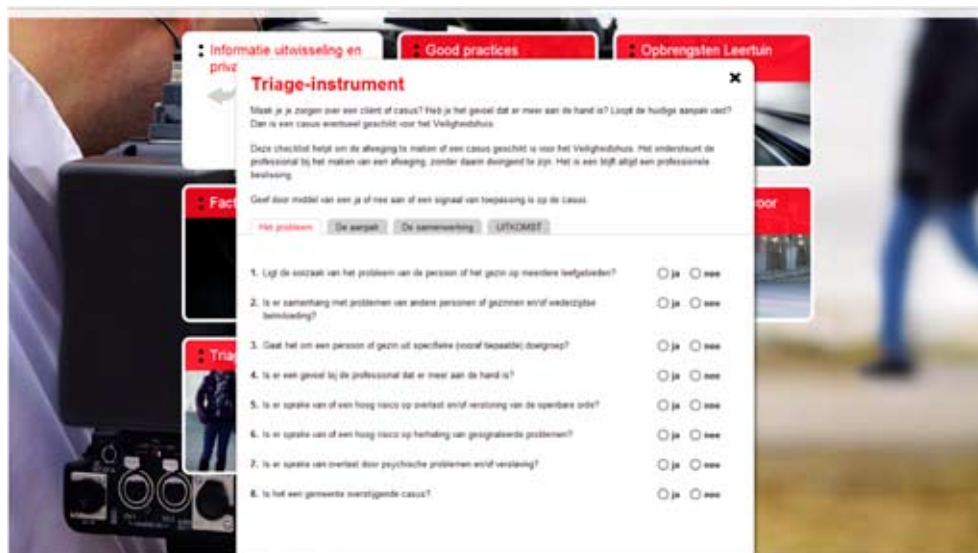
- Wij zijn nagegaan welke organisaties en ketenoverleggen casussen kunnen aanleveren. Dat zijn er veel. Daarom is het instrument geschikt voor een brede doelgroep. Het instrument kan ook worden gebruikt door professionals in het veld die minder bekend zijn met het Veiligheidshuis en door voorzitters van bijvoorbeeld sociale teams en Centra voor Jeugd en Gezin.
- Het instrument vervangt de professionele afweging niet, maar maakt vooral expliciet waarop de professional zijn afweging baseert. Er is daarom niet gekozen voor een dwingende checklist. De checklist werkt op basis van signalen uit de praktijk.
- Het Veiligheidshuis is er voor complexe problematiek. In de praktijk is het vaak lastig te bepalen wat daaronder valt. Op basis van de werkbijeenkomsten in Friesland hebben we een indeling gemaakt. Een casus kan complex zijn door de aard van:
  - het probleem;
  - de aanpak;
  - de samenwerking.

De signalen in de checklist zijn uitgewerkt in deze drie categorieën.

- Een andere wens is dat het instrument de meerwaarde van het Veiligheidshuis duidelijk maakt. Daarom zijn de functies van het Veiligheidshuis toegevoegd. In Friesland wordt de checklist ook met concrete casussen geïllustreerd.

● De basis checklist

Elk Veiligheidshuis kan het basisinstrument inzetten. Handig: het instrument is ook digitaal beschikbaar op www.veiligheidshuizen.nl/toolbox. De digitale checklist ziet er als volgt uit:

Triage Instrument

Maak je je zorgen over een cliënt of casus? Heb je het gevoel dat er meer aan de hand is? Loopt de huidige aanpak vast? Dan is een casus eventueel geschikt voor het Veiligheidshuis.

Deze checklist helpt om de afweging te maken of een casus geschikt is voor het Veiligheidshuis. Het ondersteunt de professional bij het maken van een afweging, zonder daarin dwingend te zijn. Het is een blijft altijd een professionele beslissing.

Casussen kunnen complex worden door de aard van het probleem, de aard van de oplossing, de aard van de samenwerking of een combinatie daarvan.

Geef door middel van een ja of nee aan of een signaal van toepassing is op de casus en druk op “verder” om de checklist volledig in te vullen en een advies te krijgen of de casus geschikt is voor inbreng in het veiligheidshuis.

Het probleem

- Ligt de oorzaak van het probleem van de persoon of het gezin op meerdere leefgebieden? ¹ .....(2)
- Is er samenhang met problemen van andere personen of gezinnen en/of wederzijdse beïnvloeding? .....(2)
- Gaat het om een persoon of gezin uit specifieke (vooraf bepaalde) doelgroep? ² .....(4)
- Is er een gevoel bij de professional dat er meer aan de hand is? ³ .....(2)
- Is er sprake van of een hoog risico op overlast en/of verstoring van de openbare orde? .....(4)
- Is er sprake van of een hoog risico op herhaling van gesignaleerde problemen? .....(4)
- Is er sprake van overlast door psychische problemen en/of verslaving? .....(2)
- Is het een gemeente overstijgende casus? ⁴ .....(4)

De aanpak

- Is er drang en dwang al dan niet in combinatie met zorg nodig? ⁵ .....(7)
- Overstijgt de aanpak de competenties van één organisatie of keten? .....(7)
- Is het wenselijk om met een bredere blik en/of vanuit een onafhankelijke positie naar aanpak te kijken? ... (7)
- Is met de huidige aanpak te weinig verbetering merkbaar in de gesignaleerde problemen? .....(4)
- Is er een systeemgerichte aanpak nodig? .....(7)

De samenwerking

- Is (betere) verbinding tussen lokale en bovenlokale partners nodig? ⁶ .....(4)
- Is er (betere) coördinatie en afstemming nodig tussen de verschillende partijen die betrokken zijn bij persoon of gezin? .....(9)
- Zijn er voor een effectieve aanpak van de gesignaleerde problemen interventies nodig vanuit meerdere organisaties of vanuit meerdere ketens? .....(9)

Advies

- Totaalscore tussen 0 en 6: Toets de casus en je afweging eerst met een collega. Of meld de casus aan bij een ander casusoverleg in uw regio. Denk dan aan het Centrum voor Jeugd en Gezin, een Sociaal team of een Wijkgericht team.
- Totaalscore tussen 7- 20 : Neem contact op met het Veiligheidshuis in uw regio voor advies en overleg of casus geschikt is voor het Veiligheidshuis of je adviseren over andere routing van de casus.
- Totaalscore boven de 20: deze casus is geschikt voor het veiligheidshuis. Neem contact op met het veiligheidshuis in uw regio om advies te vragen of de casus aan te melden

Aan het eind kunt u de ingevulde lijst plus het advies opslaan als pdf. Zo kunt u uw afweging documenteren.

¹ Denk aan combinatie van plegen van strafbare feiten, verslaving, psychische problematiek, werkloosheid, schulden, dakloos zijn en/of verloedering.

² De keuze voor de doelgroep verschilt per Veiligheidshuis. Dit is onder andere afhankelijk van lokale en regionale veiligheidsproblematiek en beleidsprioriteiten. Het Veiligheidshuis richt zich, binnen de gekozen doelgroepen op de complexe casuïstiek. Mogelijke doelgroepen zijn: huiselijk geweld, jeugd, veelplegers, maar ook top X-lijst of een specifieke wijk.

³ De professional heeft het gevoel of de intuïtie dat er meer speelt, maar kan hier nog niet concreet de vinger achter krijgen.

⁴ Denk daarbij bijvoorbeeld aan connecties of relaties met personen of gezinnen in andere dorpen en of steden binnen of buiten de regio.

⁵ Denk bij dwang en drang bijvoorbeeld aan gevangenisstraf, reclasseringstoezicht, opleggen bijzondere voorwaarden, opleggen gebiedsverbod, korten op uitkering en/of onder toezichtsstelling.

⁶ Denk bij bovenlokale partners bijvoorbeeld aan het OM en de reclassering en bij lokale partners bv een sociaal of frontoffice-team of de ambtenaar OOV van de gemeente.

3: Stappenplan om instrument geschikt te maken voor gebruik

- **Stap 1: Bepaal de doelgroep van het instrument**

- **Breng de belangrijkste leveranciers van casussen voor het Veiligheidshuis in kaart. Wie leveren nu de meeste casussen aan? Zijn er organisaties of overlegtafels in de regio die zich nog onvoldoende realiseren wat de toegevoegde waarde van het Veiligheidshuis is?**

Tip

- Zijn casussen niet geschikt voor het Veiligheidshuis? Denk dan na over waar deze heengaan.
- Maak eventueel met sociale (wijk-)teams of CJG een gezamenlijk instrument.

- **Stap 2: Scherp het instrument aan op basis van de regionale situatie**

- **Ga met de partijen die u bij stap 1 hebt bepaald in gesprek over het basisinstrument. Is dit volledig? Of moet een specifieke doelgroep of regionale focus worden toegevoegd?**
- **Neem een overzicht van andere belangrijke ketenoverleggen in de regio op. Zo wordt professionals niet alleen gewezen op het Veiligheidshuis. Zij krijgen ook informatie over de andere overlegtafels waar ze een casus kunnen inbrengen.**

Tip

- Oefen met het instrument op basis van anonieme casussen uit het Veiligheidshuis.

- **Stap 3: Bepaal de wijze van invoering van het instrument**

- **U kunt het instrument na de aanscherping bij stap 2 invoeren. Denk na over de vorm waarin u het instrument beschikbaar stelt. Dat kan bijvoorbeeld via een website of een flyer.**
- **Hoe maakt u professionals bewust van het instrument? Doet u dat door middel van gesprekken of een training?**
- **Illustreer het instrument met een casus waaruit de toegevoegde waarde van het Veiligheidshuis blijkt (zie ook bijlage B: Praktijkvoorbeeld op pag. 12).**

Tip

- Het is voor de invoering belangrijk dat duidelijk is welke functies het Veiligheidshuis vervult.
- Bijvoorbeeld een advies- en expertisecentrum. Daardoor beseffen professionals beter de meerwaarde van het Veiligheidshuis.

Bijlagen

Bijlage A : Voorbeeld uitwerking instrument Friesland:

● Het probleem

- Is er sprake van of een hoog risico op bedreiging en/of geweld ?
- Is er sprake van of een hoog risico op het plegen van strafbare feiten/criminaliteit ?
- Is er sprake van of een hoog risico op overlast ?
- Is er sprake van of een hoog risico op maatschappelijke teloorgang ?
- Is er sprake van of een hoog risico op onrust en/of verstoring van de openbare orde ?
- Is er sprake van of een hoog risico op herhaling van de gesignaleerde problemen ?
- Is er een gevoel bij de professional dat er mogelijk meer aan de hand is ? ⁷

● De oorzaken

- Liggen de oorzaken van het gesignaleerde probleem/de problemen van de persoon of het gezin op meerdere leefgebieden ? ⁸

● De reikwijdte

- Is er samenhang met problemen van andere personen of gezinnen/is er een wederzijdse beïnvloeding ? ⁹
- Is het een gemeente overstijgende casus ? ¹⁰
- Gaat het om een persoon of gezin uit een specifieke (vooraf bepaalde) doelgroep/top X ? ¹¹

● De samenwerking

- Zijn er voor een effectieve aanpak van de gesignaleerde problemen interventies nodig vanuit meerdere organisaties of vanuit meerdere ketens?
- Is (betere) verbinding tussen lokale en bovenlokale partners nodig ? ¹²
- Is (betere) coördinatie en afstemming nodig tussen de verschillende partijen die betrokken zijn bij de persoon of het gezin ?
- Is het nodig om vanuit meerdere invalshoeken ¹³ (brede blik) en/of vanuit een onafhankelijke positie naar de gesignaleerde problemen en de aanpak te kijken ?

● De aanpak

- Is met de huidige aanpak te weinig verbetering merkbaar in de gesignaleerde problemen ?
- Is er voor een effectieve aanpak van de gesignaleerde problemen drang en dwang nodig of een combinatie van dwang en drang met zorg ? ¹⁴
- Is er een systeemgerichte of gebiedsgerichte aanpak nodig ?

---

⁷ De professional heeft het gevoel dat er meer aan de hand is (aard van het probleem) dan op het eerste gezicht lijkt, maar kan hier (nog) niet een vinger achter krijgen..

⁸ Denk bijvoorbeeld aan verslaving, psychische problematiek, werkloosheid, schulden, dakloos zijn en/of verloedering.

⁹ Denk aan drinkenbroeders die elkaar negatief beïnvloeden, gezinnen in een buurt die met elkaar in de clinch liggen of 'foute' vriendjes.

¹⁰ Denk bijvoorbeeld aan connecties met personen/gezinnen in andere dorpen/steden/provincies/landen.

¹¹ Denk bijvoorbeeld aan een veelpleger of een dader van high impact crime. De persoon is reeds bekend bij het Veiligheidshuis/staat op top X lijst of voldoet aan de kenmerken om op een dergelijke lijst te komen.

¹² Denk aan afstemming tussen organisaties die zitting hebben in een sociaal team (lokaal) en organisaties als Raad van de Kinderbescherming, Buro Jeugdzorg, Reclassering en het Openbaar Ministerie (bovenlokaal).

¹³ Zowel vanuit oogpunt van zorg als dwang en drang.

¹⁴ Denk bij dwang en drang bijvoorbeeld aan gevangenisstraf, reclasseringstoezicht, opleggen bijzondere voorwaarden, opleggen gebiedsverbod, sluiten woning, huurcontract onder voorwaarden, korten op de uitkering, ondertoezichtstelling e.d.

Wanneer vlieg je het VeiligheidsHuis Fryslan in ?

Deze indicatielijst kan je helpen bij het inschatten of een casus in samenwerking met het Veiligheidshuis Fryslan kan worden opgepakt.

• Let op !

- Niet op alle vragen hoeft het antwoord ja te zijn om contact op te nemen met het Veiligheidshuis.
- Het gaat er vooral om dat op de verschillende 'niveaus' - aard probleem, oorzaken, reikwijdte, samenwerking en aanpak – elementen in een casus aanwezig zijn die contact met het Veiligheidshuis wenselijk/nodig maken.
- Bij twijfel gewoon even bellen of mailen .....

• Adresgegevens

Postbus 2506
8901 AA Leeuwarden

Bezoekadres:
Tesselschadestraat 2
Leeuwarden

E . info@veiligheidshuisfryslan.nl
T . 058 – 750 5500
I . www.veiligheidshuisfryslan.nl

Op de website vind je meer informatie over het Veiligheidshuis en een aanmeldformulier.

Bijlage B : Praktijkvoorbeeld

1 . Omschrijving en analyse van het probleem

Gezinssituatie

Het gezin bestaat uit een vader, moeder en baby. Het kind is al twee keer uit huis geplaatst. Er zijn diverse AMK-meldingen gedaan over de situatie van de baby. Dat geldt ook voor de drie kinderen uit een eerder huwelijk van de vader.

De moeder is alcoholverslaafd en suïcidaal. Ze heeft psychische problemen; er is een vermoeden van borderline. De moeder manipuleert de hulpverlening. Zij heeft al erg veel hulp gehad, maar daardoor is haar gedrag niet verandert en zijn de problemen niet afgenomen.

De vader heeft een criminele achtergrond en zit regelmatig vast. Hij gebruikt drugs. De politie meldt dat er veel overlast in de buurt is. Het gaat al jarenlang niet goed en er wordt escalatie verwacht. Beide ouders hebben geen werk en leven van een uitkering. Ze hebben schulden.

Centrale problemen

Voor het Veiligheidshuis staat de aanpak van de volgende problemen centraal:

- veiligheid van het kind;
- overlast in de buurt;
- criminele activiteiten van de vader.

Oorzaken

De oorzaken van deze problemen zijn:

- verslaving van de moeder;
- geestesgesteldheid van de moeder;
- verslaving van de vader;
- geen dagbesteding;
- niet met geld om kunnen gaan.

2 . Betrokken organisaties

Bij de aanpak van de problemen zijn deze organisaties betrokken:

- Advies- en Meldpunt Kindermishandeling;
- Algemeen Maatschappelijk Werk;
- Gemeente (Sociale Zaken);
- GGZ;
- Jeugdzorg;
- Kinderopvang;
- Openbaar Ministerie;
- Politie;
- Reclassering;
- Verslavingszorg;
- Woningcorporatie.

3. Plan van aanpak

Combinatie van maatregelen

De situatie van het gezin is bekend bij het Sociaal Team. In samenwerking met het Veiligheidshuis is een plan van aanpak gemaakt voor de problemen in het gezin en de buurt. De bedoeling is dat de aanpak effectiever wordt door een combinatie van dwang- en drangmaatregelen en zorg.

Huurrecht

De situatie in de buurt is onhoudbaar. De corporatie wil een procedure starten om het gezin uit de woning te zetten. Ze geeft de ouders echter nog een laatste kans. De corporatie biedt hen een woning in een andere buurt aan op basis van een huurcontract onder voorwaarden.

In het contract zijn onder andere deze voorwaarden opgenomen:

- Er mogen geen mensen uit de drugscene op bezoek komen.
- Het gezin mag in algemene zin geen overlast veroorzaken.
- De vader en moeder doen mee aan het hulpverleningstraject dat voor elk apart is uitgestippeld. Zij houden zich aan de aanwijzingen van de hulpverleners.

Bestuursrecht

De gemeente heeft samen met de corporatie gesproken met de vader en moeder. Tijdens dit gesprek is aangegeven dat de burgemeester de overlast niet langer tolereert. Wanneer de overlast voortduurt, zal de burgemeester de corporatie verzoeken om het gezin uit de woning te zetten. De burgemeester kan in het uiterste geval de woning sluiten op basis van artikel 174a van de Gemeentewet. Deze maatregel is ongebruikelijk; een woning sluiten gebeurt vooral bij particulier bezit en particuliere verhuur.

Strafrecht

De vader heeft nog een straf openstaan. Met de Officier van Justitie is afgesproken dat hij Reclasseringstoezicht zal eisen met gedragsbeïnvloedende voorwaarden. Ook wordt de vader op de veelplegerslijst geplaatst. Blijft hij strafbare feiten plegen, dan kan de Officier van Justitie een ISD-maatregel tegen hem eisen. De vader wordt dan twee jaar vastgezet.

Jeugdbescherming

De baby wordt uit huis geplaatst. De baby komt pas terug wanneer beide ouders gedurende langere tijd hebben laten zien dat zij kunnen zorgen voor de veiligheid van het kind.

Zorg

Het Sociaal Team heeft geregeld dat de moeder wordt opgenomen in een verslavingskliniek. Zij werkt vrijwillig mee. De vader krijgt een behandeling in het Intramuraal Motivatie Centrum. Na de behandeling komt er intensieve gezinscoaching volgens de VIG-methodiek (voorwaardelijke interventie in gezinnen). Het gaat om hulpverlening vanuit een kader van dwang en drang.

4. Effecten van aanpak

Duidelijke verbetering

De situatie is duidelijk verbeterd door de gecombineerde aanpak. De ouders zijn in de kliniek geweest en hebben aan hun verslaving gewerkt. De moeder heeft ook psychische hulp van de GGZ ontvangen. De twee kregen een andere woning met een contract onder voorwaarden.

Intensieve gezinscoaching

Toen de ouders de kliniek verlieten, is meteen intensieve gezinscoaching ingezet. De vader en moeder hebben nu een dagbesteding. Hun financiën zijn op orde gebracht. De vader heeft geen delicten meer gepleegd. Ook zijn er geen meldingen van overlast meer geweest. Op dit moment wordt onderzocht of het kind terug kan keren.

Dit is een uitgave van het Ministerie van Veiligheid en Justitie.
Kijk voor meer informatie op www.veiligheidshuizen.nl

September 2013